

První nálezy kovaříka *Adrastus circassicus* Reitter, 1896 (Coleoptera: Elateridae) na Slovensku

First records of click beetle *Adrastus circassicus* Reitter, 1896 (Coleoptera: Elateridae) in Slovakia

Josef Mertlik

Pohřebačka 34, CZ – 533 45 Opatovice nad Labem, Česká republika
e-mail: mertlik@elateridae.com

Abstract. First findings of *Adrastus circassicus* Reitter, 1896 from Slovakia is given. The biotope of these species is described in detail and photo-documented.

Key words: Coleoptera, Elateridae, *Adrastus circassicus*, Slovakia, distribution

Obr. 1. *Adrastus circassicus*, ♂
Foto Ivo Jeniš

Obr. 1. *Adrastus circassicus*, ♀
Foto Ivo Jeniš

Přehled nálezů a diskuse

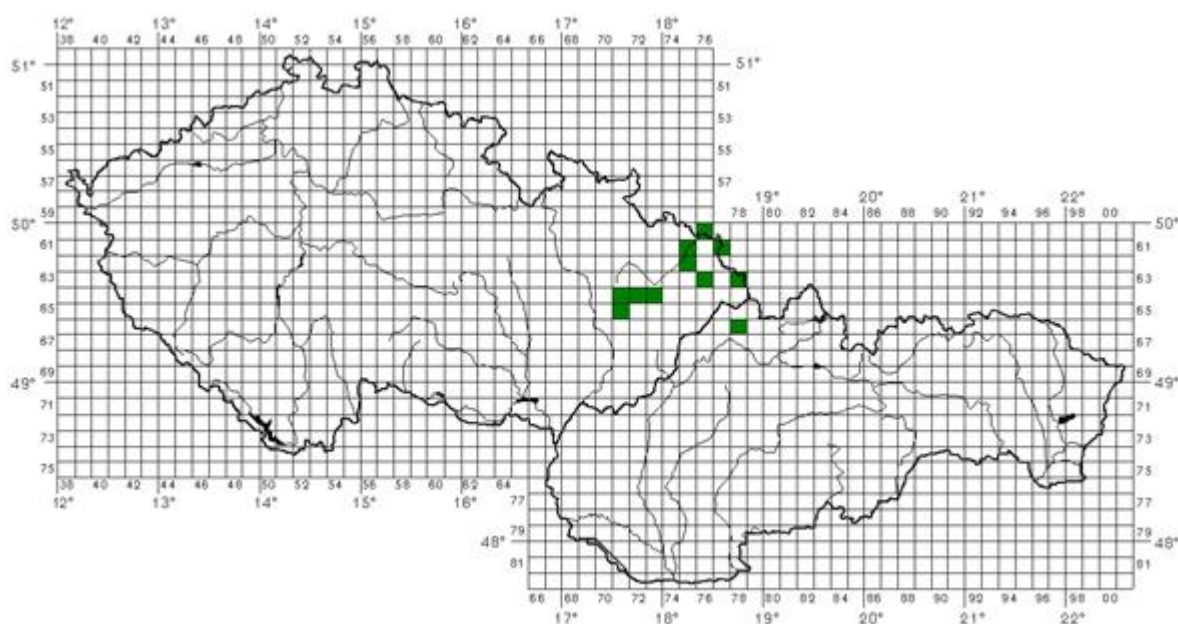
***Adrastus circassicus* Reitter, 1896:** Slovakia centr., Kysucký Lieskovec (6678), šterkový náplav řeky Kysuce (49.3339056N, 18.8045303E), 9. VII. 2018, 7 ♂♂, 2 ♀♀, imaga sedící po setmění na kamenech, v nočním oklepu rostlin a větví vrb, J. Mertlik leg. et coll.; dtto, 10. VII. 2018, 1 ♀, ranní oklep větví vrby.

Nový druh pro Slovensko.

Adrastus circassicus je známý z podhorských oblastí Kavkazu, severovýchodního Turecka, severovýchodní Moravy a přilehlých oblastí Slezska.

Do střední Evropy byl zřejmě introdukován až ve druhé polovině minulého století a byl zde popsán jako nový druh *Adrastus juditae* Laibner, 1991. V roce 2018 byl tento druh synonymizován s *Adrastus circassicus* (Mertlik 2018).

Středoevropské faunistické údaje *Adrastus circassicus* uvádí autoři: Laibner (1991), Mertlik (2007 a 2018), Sitek (1990) a Szopa (2009).

Obr. 3. Recentní výskyt druhu *Adrastus circassicus* na území Česka, Polska a Slovenska.

Moravské a Slezské biotopy druhu *Adrastus circassicus* podrobně popsal Mertlik (2018), včetně prezentace 70 fotografií těchto biotopů. Slovenský biotop se od výše uvedených prakticky neliší. Západně od obce Kysucký Lieskovec vytváří řeka asi v délce 1 km několik rozsáhlých šterkových náplavů. Na části z nich je průběžně odtěžován naplavený šterk, další část postupně podléhá sukcesi.

Osídlený biotop je velký šterkový náplav v jižní části uvedených náplavů (49.3339056N, 18.8045303E). V současné době je zřetelný až na satelitních snímcích z roku 2018 (internetový atlas světa Google Earth 2018), ale při mé návštěvě jsem o něm vůbec nevěděl a objevil jsem jej až v noci.

V oklepu větví vrb na okrajích šterkového náplavu byl jen hojnější druh *Adrastus pallens* (Fabricius, 1792). První kus *A. circassicus* jsem našel po setmění na vyvýšené části náplavu, jak nehnutě sedí na valounku (obr. 4-5). To je typická aktivita tohoto druhu, známá mi z různých lokalit (Mertlik 2018). Další kusy jsem oklepal z různých rostlin (obr. 8). Až před půlnocí se mi také podařilo sklepnout několik kusů z větví vrb v centrální části náplavu (obr. 9-11).

Adrastus circassicus se tedy úspěšně rozšířil z původní ostravské lokality i na Slovensko. Jaké zde má perspektivy? Slovenské řeky studuji již několik let a mám tak solidní přehled o zachovalých částech jejich toků (Mertlik 2014 a 2015).

Na řece Kysuci se nachází ještě několik perspektivních biotopů, např. Rudinka – Vranie. Další oblastí, která může být v brzké době osídlena, jsou rozsáhlé šterkové náplavy Váhu jižně od Púchova (Ilava – Bolešov).

Další možnosti šíření má *A. circassicus* východním směrem, přes oravské a tatranské řeky na řeky severovýchodního Slovenska.

Obr. 4. Kysucký Lieskovec, 9.7.2018,
kovařík *Adrastus circassicus*

Obr. 5. Kysucký Lieskovec, 9.7.2018,
kovařík *Adrastus circassicus*

Obr. 6. Kysucký Lieskovec, 9.7.2018

Obr. 7. Kysucký Lieskovec, 9.7.2018

Obr. 8. Kysucký Lieskovec, 10.7.2018

Obr. 9. Kysucký Lieskovec, 10.7.2018

Obr. 10. Kysucký Lieskovec, 10.7.2018

Obr. 11. Kysucký Lieskovec, 10.7.2018

Výše je uvedena reprezentativní část fotodokumentace biotopů. Kompletní fotodokumentace biotopů je k dispozici v internetovém vyhledávači na adrese: <http://www.elateridae.com/galerie/search.php>

Do tohoto vyhledávače zadáte jako klíčové slovo „*Adrastus circassicus*“, poté kliknete na "hledej" a objeví se tabule s náhledy fotografií. Je zde 90 fotografií na 5 stránkách. Na stránce se zobrazenou tabulí je uveden vpravo dole počet tabulí s fotografiemi. Kliknutím na některé z čísel je možné vybrat tabuli. Kliknutí na vybranou fotografii je možné dvakrát zvětšit její velikost.

Do vyhledávače je možné zadat i jméno konkrétní lokality (Kysucký Lieskovec). Fotografie lokalit (obr. 4-11) pořídil autor článku.

Literatura

- LAIBNER S. 1991: *Adrastus juditae* sp. n. (Coleoptera, Elateridae) from Moravia. *Acta Entomologica Bohemoslovaca*, 88: 327-330.
- MERTLIK J. 2007: Faunistické mapy druhů čeledí Cerophytidae, Elateridae, Lissomidae, Melasidae a Throscidae (Coleoptera: Elateroidea) České republiky a Slovenska. Permanentní elektronická publikace. In: <http://www.elateridae.com/page.php?idcl=105>
- MERTLIK J. 2014: Příspěvek k poznání druhů podčeledi Negastrinae (Coleoptera: Elateridae) severozápadního Slovenska [Contributions to the knowledge of Negastrinae (Coleoptera: Elateridae) in northwestern Slovakia]. *Elateridarium*, 8: 1-23
- MERTLIK J. 2015: Příspěvek k poznání biotopů druhů podčeledi Negastrinae (Coleoptera: Elateridae) východního Slovenska [Contribution to the knowledge of the biotopes of Negastrinae (Coleoptera: Elateridae) in eastern Slovakia]. *Elateridarium*, 9: 1-39.
- MERTLIK J. 2018: Rozšíření druhu *Adrastus circassicus* (Coleoptera: Elateridae) [The distribution of *Adrastus circassicus* (Coleoptera: Elateridae)]. *Elateridarium*, 12: 7-17.
- SITEK T. 1990: Faunistic record from Czechoslovakia. *Acta Entomologica Bohemoslovaca*, 87: 236-237.
- SZOPA R. 2009: K výskytu kovaříka *Adrastus juditae* (Coleoptera: Elateridae) na území Jablunkovské brázdy. *Acta Musei Beskidensis*, 1: 119.